

Pielisen museon toimintasuunnitelma vuodelle 2024

LIEKSAN KAUPUNKI

Pielisen museo

1. Yleistä

Pielisen museo on paikallinen kulttuurihistoriallinen museo, jonka tehtävä on välittää Lieksan ja entisen Pielisjärven alueen kulttuuriperintöä tutkimalla, tallentamalla ja asettamalla esille sitä. Museon erikoisaloina ovat kansanomaisen rakennuskulttuuri, vanhempi metsätyöperinne sekä kuvanveistäjä Eva Rynnäsen taide. Museo tarjoaa elämyksiä ja tietoa, ja luo näin mahdollisuuksia luovuudelle, sivistykselle, identiteettien rakentumiselle ja muutosten ymmärtämiselle. Museolla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä yhteiskunnan rakentamisesta ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Vuosi 2024 on Pielisen museon 76. toimintavuosi. Museo sai alkunsa v. 1948, jolloin kansakoulunopettaja Onni E. Koposen Sokojärven koululle kokoamat esineet järjestettiin Lieksan kauppalaan museoksi. Museotoimintaa ylläpiti vuoteen 1973 asti Pielisjärven Kotiseutuyhdistys. Nykymuotoiseksi kaupunginmuseoksi Pielisen museo tuli vuonna 1973, kun Lieksan kauppalan ja Pielisjärven kunnan yhdistyivät Lieksan kaupungiksi.

Pielisen museo sijaitsee Lieksan keskustassa, Pappilanniemellä, Lieksan kaupungin omistamalla noin kahden hehtaarin suuruisella alueella. Kaupunki osti alueen Lieksan luterilaiselta seurakunnalta vuonna 2008. Pielisen museon alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Vuoden 2013 alusta Pielisen museon hallinnon alle on kuulunut myös kuvaveistäjä Eva Rynnäsen taiteilijakoti Paateri, joka tuli Lieksan kaupungin omistukseen testamenttilahjoituksella taiteilijan kuoleman jälkeen. Paaterin kokonaisuuteen kuuluvat taiteilijaparin asuinrakennus, ateljee, kirkko ja galleria-kahvila.

2. Henkilökunta

Museon henkilöstöpolitiikkaa ohjaava museolaki (314/2019). Valtionosuuden saamisen edellytyksenä museolla tulee olla kaksi päätoimista ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanutta työntekijää, joista vähintään toisen tulee olla suorittanut museologian opinnot. Lisäksi museolla tulee olla riittävästi muuta henkilökuntaa. Museoiden valtionosuuden maksatus perustuu henkilötyövuosiin. Lieksan kaupunki saa vuonna 2024 valtionosuutta 4,2 henkilötyövuoden mukaan, joka oikeuttaa 132 000 euron valtion avustukseen vuonna 2024.

Pielisen museon henkilökunta pidetään vuonna 2024 valtionosuuden saamisen edellyttämällä tasolla. Vakituiseen henkilökuntaan kuuluu kolme vakituista työntekijää: museonjohtaja, museoamanuenssi ja museotyöntekijä. Heidän lisäksi valtionosuuspohjaa ovat kartuttaneet myös kausityöntekijät.

Museonjohtajan tehtäviin kuuluvat talous- ja henkilöstöhallinto, yleissuunnittelu ja yhteistyö eri tahojen kanssa, toiminnan kehittäminen, avustusten haku, hanketyön koordinointi sekä ulkomuseon

korjausten asiantuntijavastuu. Lisäksi kuvanveistäjä Eva Rynnäsen taiteilijakoti Paaterin toiminnasta vastaaminen kuuluu museonjohtajan tehtäväkenttään.

Museoamanuenssin vastuualueeseen kuuluu perusnäyttelyiden ja vaihtuvien näyttelyiden suunnittelu ja toteutus, koululaisryhmien opastaminen ja oppimateriaalin laadinta, tallennettavan aineiston diariointi ja digitointi, arkiston asiakaspalvelu ja tiedottaminen, mm. verkkosivujen ja sosiaalisen median päivittäminen. Museoamanuenssi osallistuu tapahtumien järjestämiseen ja hanketyöhön.

Museotyöntekijän tehtäviin kuuluu museon siivous ja tilapäisten siivojien ohjaus, museorakennusten kunnan ja esineiden säilytysolosuhteiden tarkkailu, avustaminen näyttelyiden pystyttämisessä ja purkamisessa, laskujen tarkastaminen ja lippukassan hoito talvikaudella. Museotyöntekijä toimii museon kahvilan vastuuhenkilönä ja Ceepos -kassajärjestelmän pääkäyttäjän varahenkilönä.

Museon talousarviossa on varattu vuodelle 2024 määräraha seuraaviin määräaikaisiin työsuhteisiin:
Pielisen museo

- lippukassanhoitaja (4kk)

- neljä museotyöntekijää (3-4kk), joista yksi pihatiiminvetäjäksi.

Kuvanveistäjä Eva Rynnäsen ateljeekoti Paateri

-neljä opasta (3-4kk)

Lieksan kaupungin hallintojohtaja käsittelee määräaikaisten kesätyöpaikkojen täyttöluvut. Kesätyöpaikat ovat avoinna Kuntarekry.fi -palvelussa helmi-maaliskuun aikana. Lisäksi kaupungin nuorisotoimen kautta palkataan 5 kesänuorta museolle. Nuorten kesätyöprojektin kautta tulevat nuoret työkentelevät ulkomuseoalueen pihatiimissä ja Paaterissa. Yrittäjä Tanja Rissanen hoitaa Paaterin aukkipidon, josta hän saa korvauksen kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti (HYVOLA 11.01.2022 §14).

Henkilöstön täydennyskoulutusta hankitaan Lieksan kaupungin järjestämissä koulutuksissa ja osallistumalla oman erikoisalan koulutuksiin. Työpaikkakokouksia pidetään viikoittain. Kehityskeskustelut käydään säännöllisin väliajoin.

3. Toimitilat

Pielisen museo käsittää museon päärakennuksen (Lieksan kaupunginmuseon) ja Suomen toiseksi suurimman ulkomuseon muodostaman kokonaisuuden Lieksan keskustan Pappilanniemessä. Päärakennukseen on ollut sijoitettuna näyttely-, kokoelma ja toimistotilat. Nämä tilat ovat koko vuoden 2024 remontin alla. Tämä aiheuttaa merkittäviä muutoksia museon toimitilajärjestelyihin. Museon päärakennuksen toiminnot on sijoitettu väistötiloihin. Museon toimisto on sijoitettu Lieksan kaupungintalolla ja kokoelmia on sijoitettu kuuteen eri osoitteeseen Lieksan keskustan alueella. Museon näyttelytilat eivät ole käytössä vuonna 2024.

Pielisen museon uuteen päärakennukseen tulee yleisöpalvelu- ja näyttelytilat sekä toimisto ja henkilökunnan sosiaalitiloja. Uudisrakennushankkeen budjetti on 2,0 miljoonaa euroa ja se valmistuu joulukuussa 2024. Rakennuksen suunnitellusta on vastannut arkkitehti Kimmo Heikkilä

Arkkitehtitoimisto Paloranta Oy:stä ja rakennuksen pääurakoitsijana toimii joensuulainen Rakennusliike Soimu Oy. Vanhasta päärakennuksesta säilytetään 1980-luvulla valmistuneet osat, jotka ovat aikaisemmin toimineet museon näyttelytiloina ja pukuvarastona. Niihin on tarkoitus toteuttaa tulevaisuudessa museon kokoelmakeskus. Museolla on laajat ja arvokkaat kokoelmat, noin 100 000 muiseoesinettä ja yli 100 000 valokuvaa sekä mittava kotiseutuarkisto.

Pappilanniemessä sijaitsevaan ulkomuseoalueeseen kuuluu 60 kansanrakennusta, 4 näyttelyhallia, puutavaravarasto ja verstasrakennus. Kaikkiaan alueella on 94 erilaista kohdetta tai rakennelmaa, jotka on siirretty eri puolilta Lieksaa ja entistä Pielisjärven kuntaa. Alueen rakentaminen alkoi vuonna 1963. Museorakennukset muodostavat ainutlaatuisen kokonaisuuden, joka yhdessä Lieksan luterilaisen kirkon ja pappilan kanssa muodostavat Lieksajoen suun kulttuurimaiseman. Se on luetteloitu valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Vuoden 2024 aikana Lieksan Kiinteistöt Oy kunnostaa ulkomuseon rakennuskantaa ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Lieksan Kiinteistöt Oy palkkaa kaksi kirvesmiestaitoista työntekijää. Ulkomuseon puustoa hoidetaan yhteistyössä Lieksan kaupungin Kuntatekniikkaliikelaitoksen kanssa.

Ulkomuseoalueen rakennusten lisäksi museo huolehtii neljästä tuulimyllystä ja yhdestä vesimyllystä. Tuulimyllyt sijaitsevat Viensuulla, Kotalahdessa, Hattuvaarassa ja Nurmijärvellä. Vesimylly sijaitsee Savijärvellä.

Kuvanveistäjä Eva Rynnäsen taiteilijakoti Paaterin rakennuskantaan edustaa 1950-luvun maatalon pihapiiriä. Museoalueena toimivaa vanhaan pihapiiriin kuuluu kolme rakennusta: asuinrakennus, ateljee ja kirkko. Museoalueen tukipalvelut on sijoitettu galleriakahvilarakennukseen, jossa on lipunmyynti, kahvio, keittiö, wc ja henkilökunnan sosiaalitalat. Lisäksi Paaterin rakennuskantaan kuuluu tulotien varressa sijaitseva 1950-lukuinen vierasmaja. Rakennusten pinta-ala on yhteensä n. 700 m².

4. Aukioloajat ja pääsymaksut

PIELISEN MUSEO

Kaupunginmuseo (Pielisen museon päärakennus) on suljettuna uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeen takia vuoden 2024. Museon toimisto on sijoitettu väistötiloihin Lieksan kaupungintalolle (Pieli-sentie 3, 81700 Lieksa) Toimisto on avoinna ma – pe klo 9–15.

Pielisen museon ulkomuseo on avoinna 15.5.–15.9. päivittäin (ma-su) klo 10–18. Juhannusaattona museo on suljettuna. Ulkomuseon pääsymaksu on vuonna 2024 8,00 euroa/hlö, yli 10 henkilön ryhmät, eläkeläiset ja opiskelijat 6,50 euroa/hlö ja alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Myytävien pääsylippujen valikoimaan kuuluu myös kausi- ja yhteislipputuotteita. Yhteislippu Pielisen museon ulkomuseoon ja Paateriin on hinnaltaan 15,00 euroa. Lippu oikeuttaa yhteen käyntiin museossa ja Paaterissa. Museon kausilipun on hinnaltaan 15,00 euroa. Se oikeuttaa rajattomaan määrään vierailuja ulkomuseon aukioloaikoina vuonna 2024. Kausilippu Paateriin ja Pielisen museon ulkomuseoon on hinnaltaan 20,00 euroa/hlö ja se oikeuttaa rajattomaan määrään vierailuja museossa ja Paaterissa vuoden 2024 aikana.

Museon asiakkaille annetaan pääsylipun oston yhteydessä ulkomuseon opaskartta. Museokäyntiä varten voi tilata ryhmäopastuksen 40 euroa/tunti joko museon henkilökunnalta tai Lieksan Matkailuoppaat ry:ltä yhdistyksen määrittelemään hintaan. Kesäaikana järjestetään tunnin mittaisia opastettuja museokierroksia päivittäin klo 10.30, 13 ja 16. Asiakas voi tutustua osaan ulkomuseon rakennuksista myös mobiilipeli LieksaMystillä. Sen avulla museokävijä voi tutustua Virsuvaaran ja Kelovaaran tupaan, Lukan pirttiin, riiheen, Pusurinjoen kämppään ja Talviaisjoen kämpän terävään päähän. Kielivaihtoehtoina ovat suomi, englanti, saksa ja ukraina.

Ulkomuseon pääsymaksuttomat päivät ovat kansainvälinen museopäivä la 18.5. ja elokuun viimeinen keskiviikko 28.8.

Aukioloaikojen ulkopuoliset vierailut tulee varata hyvissä ajoin ennakkoon. Erityisjärjestelyitä vaativasta vierailusta peritään pääsymaksun ohella lisämaksua 30 euroa/ryhmä.

Pielisen museon ulkomuseon kävijämäärätavoite on vuodelle 2024 on 5000 kävijää. Museon kävijämäärä oli viime vuonna 4508 kävijää.

Museon vuokrattaviin tilapalveluihin kuuluu Virsuvaaran tupa. Tilan vuokra on 150 euroa/kerta.

EVA RYYNÄSEN TAITEILIJAKOTI PAATERI

Paateri on avoinna talvilomien aikana 19.2.–8.3. päivittäin klo 10–16 sekä kesäaikana 15.5.–15.9. päivittäin klo 10 – 18, juhannusaattona kohde on suljettu

Paaterin pääsymaksu on aikuisilta (yli 18v.) talvikaudella 8,00 euroa/hlö ja kesäkaudella 10,00 euroa/hlö, ryhmät (yli 10 henk.), eläkeläiset ja opiskelijat talvella 6,50 euroa/hlö ja kesällä 8,00 euroa/hlö, alla 18-vuotiaat ilmaiseksi. Paaterissa on myynnissä myös yhteis- ja kausilipputuotteita. Yhteislippu Paateriin ja Pielisen museon ulkomuseoon on hinnaltaan 15,00 euroa. Lippu oikeuttaa yhteen käyntiin Paaterissa ja museossa. Paaterin kausilippu on hinnaltaan 15,00 euroa. Se oikeuttaa rajattomana määrään vierailuja Paaterissa museon aukioloaikoina vuonna 2024. Kausilippu Paateriin ja Pielisen museon ulkomuseoon on hinnaltaan 20,00 euroa/hlö. Se oikeuttaa rajattomaan määrään vierailuja Paaterissa ja museossa vuoden 2024 aikana.

Paaterissa opastus sisältyy pääsylipun hintaan kesäaikana. Aukioloajan ulkopuolella käyviltä peritään opastuspalkkio ja oppaan matkakorvaukset. Päivittäisen aukioloajan ulkopuolella vierailevilta peritään lisämaksu.

Paaterissa on yksi ilmapäivä la 15.6., jolloin vietetään Eva Rynnäsen syntymäpäivää.

Paaterin kävijämäärätavoite on vuodelle 2024 on 9 000 kävijää. Viime vuonna kävijämäärä oli 7 692 kävijää.

Paaterin kirkkoa ja Galleria-kahviota vuokrataan yksityiskäyttöön. Kirkon vuokra on 150 euroa/kerta ja kahvion vuokra on 75 euroa/kerta

5. Näyttelyt ja tapahtumat

Museon käyttöastetta pyritään lisäämään ja toimintoja sekä palveluja kehittämään. Museo valmistuu mittavaa uudistukseen. Se saa kokonaan uudet toimitilat joulukuussa 2024. Kesäkausi 2024 viedään lävitse poikkeusjärjestelyin. Ulkomuseon sisäänkäynti ja lipunmyynti sijoitetaan Pappilantien päähän. Lipunmyynti hoidetaan kesäsesongin ajan väliaikaisesta työmaaparakista.

Kesäkauden tapahtumiin kuuluvat Paaterissa järjestettävä Perinnepäivä ke 5.6. ja museolla järjestettävä Lasten Päivän tapahtuma 10.7. Niiden järjestelyissä tehdään yhteistyötä kaupungin hyvinvointipalvelujen tulosityksiköiden sekä paikallisten yhdistysten ja yksityisten henkilöiden kanssa.

Paaterissa järjestetään kesän 2024 aikana Vaskiviikon ja Pielinen Soi –kiertueen konsertteja.

Tapahtumista ja näyttelyistä tiedotetaan Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kalenterissa, sanomalehti Karjalaisessa, Vaarojen Sanomissa, Lieksan Lehdessä ja Kolin matkailu Oy:n julkaisuissa sekä museon ja Paaterin internet- ja Facebook sivuilla. Mahdollisuuksien mukaan tapahtumia markkinoidaan myös Pohjois-Karjalan radiossa ja alueen muissa medioissa.

6. Kokoelmat ja digitointi

Pielisen museolla ja Paaterilla on jatkuvasti päivittyvä kokoelmapoliittinen ohjelma, joka ohjeistaa museoaineiston tallentamista, luettelointia, digitointia ja säilyttämistä. Lisäksi Pohjois-Karjalan museot ovat laatineet yhteisen maakunnallisen kokoelmapoliittisen ohjelman. Kokoelmanhallintaa ja saavutettavuutta kehitetään edelleen.

Museoesineiden vastaanottamisessa ja kokoelman kartuttamisessa jatketaan priorisointisuunnitelman mukaista linjaa. Painopistealueina ovat paikallisuus, metsätyöperinne ja rakennusperintö. Pielisen museo liittyi vuonna 2012 valtakunnalliseen TAKO-yhteistyöverkoston, jonka puitteissa määritellään nykytallennuksen- ja kokoelmatyön työnjakoa suomalaisissa museoissa. Nykydokumentointia tehdään TAKO-hankkeiden puitteissa.

Tietokanta- ja ohjelmistoyhteistyötä kehitetään Kantapuu-konsortion museoiden kanssa. Digitoitua aineistoa on nähtävissä Finnassa www.finna.fi, valtakunnallisella kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisellä sivustolla. Pielisen museon kuva-aineistot ovat yleisön vapaasti ladattavissa. Vapaalla saavuttavuudella halutaan edistää paikallisen väestön kiinnostusta omaan historiaan ja kulttuuriperintöön. Museon yhteydessä toimii kotiseutuarkisto, jonka kokoelmat ovat avoimna tutkijoille etukäteisvarauksesta. Kotiseutuarkistossa on järjestöjen ja yksityishenkilöiden arkistoaineistoa ja sitä kartutetaan Lieksaan ja Pielisjärveen liittyvällä aineistolla.

7. Yhteistyötahot

Museon tärkein yhteistyötaho on Lieksan Kiinteistöt Oy. Heidän johdolla toteutetaan museon uudisrakennus- ja peruskorjaushanketta, joka on kaupungin tämän vuoden suurin rakennushanke. Lisäksi Lieksan Kiinteistöt Oy:n kanssa tehdään yhteistyötä ulkomuseon vanhan rakennuskannan ja Paaterin rakennusten kunnostukseen liittyen.

Museo tekee aktiivista yhteistyötä muiden museoiden kanssa, mm. Collecte -kokoelmanhallintajärjestelmän kehittämisessä sekä Pohjois-Karjalan museoiden ja Itä-Suomen museoiden markkinointiyhteistyön kehittämishankkeissa.

Pielisen museolla on kumppanuussopimus Pohjois-Karjalan biosfäärialueen kanssa. Se tähtää museon tunnettuuden lisäämiseen maailmanlaajuisen biosfäärialueverkoston kautta. Yhteistyön kärkenä on puurakentaminen. Museolla on myös yhteistyösopimus Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa kohteiden tunnettuuden ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Metsäklusterin toimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyy myös museon ja kartonkivalmistaja Pankaboard Oy:n yhteistyösopimus. Pankaboard Oy:n kanssa tehtävä yhteistyö liittyy erityisesti Paaterin markkinoinnin kehittämiseen.

Pielisen museon ja Lieksan Rajaperinnetalon yhteistyöryhmä jatkaa oman alansa yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään mm. Perinnepäivään ja Rajasoitto -tapahtumaan liittyen.

Museo tekee yhteistyötä Lieksan Vaskiviikko tapahtuman kanssa. Museolla ja Paaterissa järjestetään Vaskiviikon konsertteja. Konserttiyhteistyötä tehdään myös Matti Makkosen ja Pielinen Soi -konserttitapahtuman merkeissä.

Museo tekee yhteistyötä Paaterin etäkohde Simpukka -huvilan opastuksiin liittyen Mika Kerttusen ja Eneken Tikkin kanssa.

Näyttelyiden, tapahtumien, työnäytösten ja musiikkiesitysten järjestelyissä tehdään yhteistyötä useiden eri tahojen, mm. paikallisten yritysten, yhdistysten, yhteisöjen ja yksityishenkilöiden kanssa.